

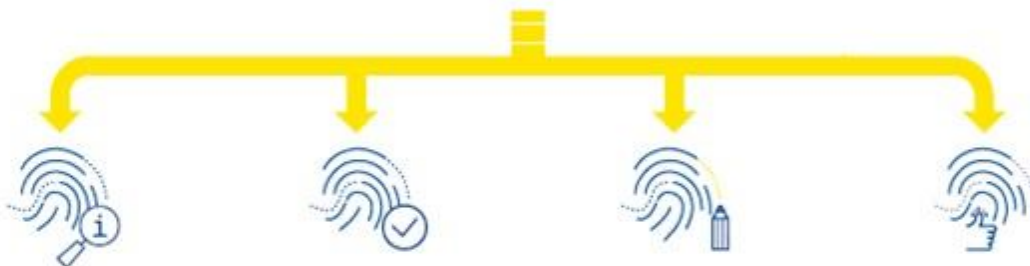
Õigus teabele – Juhend ametiasutustele sõrmejälgede võtmisel Eurodaci jaoks

Välispiiril kinni peetud varjupaigataotlejatel ja rändajatel on kohustus anda oma sõrmejäljed. Sõrmejälgede võtmisel on isikutel õigus aru saada, kes ja miks nende isikuandmeid töötleb. Neil on õigus teada, milliseid andmeid säilitatakse ja kui kaua. Nad peaksid teadma, kuidas neile andmetele juurde pääseda, neid parandada ja kustutada, kui tegemist on vigadega, ning kelle poole sel eesmärgil pöörduda.

Praktikas on ametnikel keeruline anda sõrmejälgede võtmise ajal teavet andmetöötamise kõigi aspektide kohta. Inimesed ei tea sageli, miks nad oma sõrmejäljed annavad ja mis nendega juhtub.

See teabeleht aitab ametnikel ja ametiasutustel teavitada varjupaigataotlejaid ja rändajaid arusaadaval ja kättesaadaval viisil nende sõrmejälgede töötlemisest Eurodac-süsteemis.

Kohaldatav EL-i õigus saada informatsiooni Eurodac'is toimuva biomeetriliste andmete töötlemisel

Õigus informatsioonile
(Eurodac määruse art 29;
IKÜM art 12)

Õigus juurdepääsuks
(Harta art 8 (2);
Eurodac määruse art 29;
IKÜM art 15)

Õigus parandamisele ja kustutamisele
(Harta art 8 (2);
Eurodac määruse art 29;
IKÜM art 15)

Õigus heale haldusele
(EL-i õiguse
üldpõhimõtte)

Harta - Euroopa Liidu põhiõiguste harta
IKÜM - isikuandmete kaitse üldmäärus

Mis on Eurodac?

Eurodac tähendab *European Asylum Dactyloscopy* – see salvestab, töötleb ja võrdleb välispiiril kinni peetud varjupaigataotlejate ja rändajate sõrmejälgi. See aitab kindlaks teha ELi liikmesriigi, kes vastutab varjupaigataotluse läbivaatamise eest. Tulevikus salvestatakse lisaks sõrmejälgedele ka nimi, näokujutis ja muud isikuandmed.

FRA koostöö varjupaigataotlejatega on välja toonud, et teave on kõige tõhusam, kui:

- See esitatakse nii kirjalikult kui ka suuliselt.
- Tõlk on kohal või küsimuste korral kergesti kättesaadav.
- Esitatakse kogutud isikuandmete koopia. See aitab kasutada õigust andmetega tutvuda ning neid kustutada ja parandada.

Kuidas teavet anda?

Teave peab olema:

- esitatakse sõrmejälgede võtmise ajal;
- lühike, läbipaistev, arusaadav ja kergesti kättesaadavas vormis;
- kirjutatud selges ja lihtsas keeles, kohandades seda haavatavate isikute, näiteks laste vajadustega;
- esitatakse vajaduse korral suuliselt;
- keeles, millest isik aru saab.

Allikas: Eurodaci määrus 603/2013 (artikkel 29),

Isikuandmete kaitse üldmäärus 2016/679 (artikkel 12).

Mida saate teha?

- Teha kättesaadavaks [Euroopa Komisjoni Dublini menetlust käsitlev](#) standardbrošüür asjakohastes keeltes.
- töötada välja kergesti mõistetav materjal (nt infolehed, videod, plakatid).
- Kättesaadav teave on elektrooniliselt kättesaadav ja vastutava töötleja veebisaidil hästi nähtav.
- Korrata teavet, näiteks rühma infotundides.
- anda olulist teavet suuliselt lihtsal viisil (näiteks teave, mis on märgistatud kõlari sümboliga).

Milline teave anda?

- Kirjalik teave
- Suuline teave

Eli õiguse kohaselt tuleb esitada järgmine teave:

Selgitage, et sõrmejälgede andmine on kohustuslik

iga üle 14-aastase varjupaigataotleja ja rändaja korral. Need registreeritakse ELi sõrmejälgede andmebaasis (EURODAC).

Selgitage, mida säilitatakse

kümme digitaalset sõrmejälge, sugu, sõrmejälgi võttev riik, varjupaigataotluse esitamise koht ja kuupäev (vajaduse korral). Muid isikuandmeid ei säilitata. Juhul kui ametiasutused koguvad rohkem isikuandmeid riiklikel eesmärkidel, näiteks nime või vanust, tuleks rändajaid teavitada täpsete andmete esitamise tähtsusest.

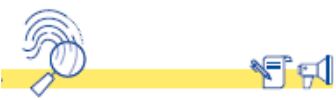

Teatage, et sõrmejälgi säilitatakse 10 aastat

(varjupaigataotleja puhul) või 18 kuud (ebaseadusliku rändaja puhul). Pärast seda kustutab Eurodac andmed automaatselt.

Märkida, et pädevatel varjupaiga- ja immigratisooniasutustel on andmete juurdepääs.

Anda teada, miks sõrmejälgi kogutakse

Näiteks „võtame teie sõrmejäljed, et näha, milline ELi liikmesriik vastutab selle üle otsustamise eest, kas teil on õigus riigis viibida või mitte. Kui kolite teise ELi liikmesriiki ilma loata, on oht, et teid saadetakse tagasi riiki, kus te esimest korda registreerisite.“

Märkida, et politseil ja Euroopa Liidu Õiguskaitseametil (Europol) on rangetel tingimustel juurdepääs andmetele.

Selle eesmärk on ennetada, avastada ja uurida terroriakte ja muid raskeid kuritegusid. Päritoluriik ei saa andmetele juurde pääseda.

Esitage teave isiku õiguste kohta:

– pääseda juurde andmetele ja saada nende koopia ning neid parandada ja kustutada, kui esineb vigu.

Teavitada järgitavast protseduurist:

kelle poole pöörduda, kuidas seda teha, milline on vastuse esitamise ajakava. Vastutav töötaja on vastutav. – esitada kaebus.

Teavitada järgitavast menetlusest:

selleks esitage andmete kaitsmise eest vastutava riikliku andmekaitse järelevalveasutuse kontaktandmed.

Lapsed

Lapsed on eriti haavatavas olukorras ja vajavad erilist tähelepanu. Eurodaci eesmärkide jaoks on seaduslik ainult sõrmejälgede kogumine 14-aastastelt ja vanematelt lastelt. Lastel on oma isikuandmete suhtes samad õigused kui täiskasvanutel. Alla 18-aastastel lastel on õigus saada teavet lapsesõbralikul viisil. Te peaksite:

- Naeratama, olema sõbralikud, viisakad, empaatilised ja tähelepanelikud.
- Kohandage lähenemisviisi ja keelt vastavalt lapse vanusele.
- Rääkige piisavalt selgelt, et lapsed saaksid teid korralikult kuulata.
- Kasutage visuaalseid abivahendeid, näiteks videoid või lapsesõbralikke voldikuid.
- Kontrollige, kas lapsed on teie esitatud teabest aru saanud.
- Lubage lapsevanemal, eestkostjal ja/või lapsega kaasas oleval usaldusisikul viibida lapse juures.

Sõrmejälgede andmata jätmine ja andmata jätmine

Füüsiliste vigastustega varjupaigataotlejad ja rändajad ei pruugi suuta oma sõrmejälgi anda. Teised võivad nende andmisest keelduda. Sõrmejälgede andmise nõuete täitmata jätmise korral võib korduv teavitamine ja tõhus nõustamine vähendada sunnimeetmete võtmise riski. Sellega seoses vt: [FRA seisukoht Eurodac'i jaoks sõrmejälgede andmise kohustuse mõju põhiõigustele.](#)

Allikad

- 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 603/2013 Eurodac-süsteemi loomise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT 2013, L 180/1 (Eurodaci määrus)).
- 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset selliste andmete vaba liikumisega seotud isikuandmete töötlemisel ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 95/46/EÜ (ELT 2016, L 119/71 (isikuandmete kaitse üldmäärus)).
- Komisjoni 30. jaanuari 2014. aasta rakendusmäärus nr 118/2014, millega muudetakse määrust nr 1560/2003, millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad määrusele (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotleuse läbivaatamise eest (ELT 2014, L 39/1, lisad X-XII). (Komisjoni teabelehed Eurodaci kohta)
- FRA-EDPS-CoE-EIK (2018), Euroopa andmekaitseõiguse käsiraamat, 2018. aasta väljaanne.
- FRA (2015) „Eurodac'i jaoks sõrmejälgede andmise kohustuse mõju põhiõigustele“.
- Komisjoni talituste töödokument Eurodaci määruse rakendamise kohta seoses sõrmejälgede võtmise kohustusega, SWD(2015) 150 final, Brüssel, 27.5.2015.

FRA – EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

fra.europa.eu

 [facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)

 twitter.com/EURightsAgency

 [linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)

© FRA, 2019

© Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019

Print ISBN 978-92-9474-743-3 doi:10.2811/552144 TK-03-19-638-EN-C

PDF ISBN 978-92-9474-742-6 doi:10.2811/77818 TK-03-19-638-EN-N

Some elements of icons come from: © iStock.com/Marvid; © iStock.com/vasabij;

© iStock.com/da-vooda

Publications Office
of the European Union